

Πολυτμηματική προσέγγιση στη διαχείριση των υδάτινων πόρων στη Μεσόγειο

Συντάκτης: Center for Environment and Development for the Arab Region and Europe
Πηγή: NOSTRUM-DSS Deliverable D2-4

Τι είναι το Nostrum-DSS?

Είναι συντονιστική δράση, η οποία χρηματοδοτείται από το Πακέτο-Πλαίσιο 6 (FP6) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία στοχεύει να βελτιώσει τη διακυβέρνηση και τον προγραμματισμό για την αειφορική διαχείριση του νερού στη περιοχή της Μεσογείου μέσω:

- της καθιέρωσης ενός δικτύου επικοινωνίας μεταξύ των τομέων της επιστήμης, της πολιτικής, και της αστικής κοινωνίας
- της ενθάρρυνσης της ενεργού συμμετοχής των σχετικών φορέων
- της ανάπτυξης και της διάδοσης των καλύτερων περιπτώσεων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή των εργαλείων Dss για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Υδατικών Πόρων.

Ποιες είναι οι σειρές Εντύπων Nostrum-DSS?

Αυτά τα σύντομα έγγραφα συνοψίζουν την κύρια ουσία του προγράμματος και αντιπροσωπεύουν την **Πύλη Εισόδου** στο ευρύ φάσμα των διαθέσιμων στον ιστοχώρο του προγράμματος, προϊόντων και πόρων. Αποτελούνται από τρία είδη εντύπων:

- Έντυπα αναλύσεων υποθέσεων
- Έντυπα πολιτικής
- Τεχνικά Έντυπα

Σε ποιους απευθύνονται τα έντυπα

Ως τμήμα της σειράς των Εντύπων Πολιτικής, το παρόν έγγραφο απευθύνεται κυρίως **στους υπεύθυνους πολιτικής και λήψης αποφάσεων** που ενδιαφέρονται στο να αποκτήσουν επίγνωση του τρόπου με τον οποίο τα εργαλεία και οι προσεγγίσεις DSS μπορούν να τους υποστηρίξουν στην καθημερινή εργασία τους, αλλά μπορούν επίσης να είναι χρήσιμα στους ερευνητές και τους επαγγελματίες.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ιστοχώρο του NOSTRUM-DSS:

→ <http://www.nostrum-dss.eu>

This leaflet is the sole responsibility of the author(s) and does not represent the opinion of the EC, nor is the EC responsible for any use that might be made of the information appearing herein.

Η παρούσα κατάσταση

Γενικά, το βάρος ενός τομέα στην εθνική οικονομία σπάνια απεικονίζει τα σχέδια χρήσης των υδάτων. Η διαχείριση του νερού στη Μεσόγειο ήταν πάντα στενά συνδεδεμένη με τη γεωργία και αυτό κυρίως λόγω της ανάγκης των Μεσογειακών χωρών να είναι αυτάρκεις σε τρόφιμα. Ως εκ τούτου, ενώ η γεωργία είναι κατά πολύ ο κυριότερος καταναλωτής νερού, συγκριτικά συμβάλλει πολύ λιγότερο από τους άλλους τομείς, όπως την βιομηχανία και τον τουρισμό, στο εθνικό ΑΕΠ και επηρεάζεται ιδιαίτερα. Ο τουρισμός συμβάλλει σημαντικά στην οικονομία των περισσότερων χωρών της λεκάνης της Μεσογείου. Από την άλλη η βιομηχανία είναι στενά συνειφασμένη με την κοινών οικονομική δομή των Μεσογειακών χωρών και ο ρόλος της αναμένεται να ενδυναμωθεί τα επόμενα χρόνια, λόγω της συνεχούς ανάπτυξης και της απορρόφησης ξένων κεφαλαίων ειδικότερα στις νοτιότερες χώρες της Μεσογείου.

Κατά μέσο όρο, το νερό που χρησιμοποιείται για γεωργικούς σκοπούς είναι λιγότερο στις βόρειες χώρες (52.7%) συγκριτικά με τις νότιες χώρες (75.2%). Σε περιόδους αιχμής της τουριστικής περιόδου σε πολλές χώρες παρατηρείται έλλειψη διαθεσιμότητας νερού κάτι που οδηγεί συχνά σε αντιπαραθέσεις μεταξύ των καταναλωτών. Ειδικότερα, η ποσότητα του νερού που απαιτείται για τη βιομηχανία αναμένεται να αυξηθεί τα επόμενα χρόνια κυρίως στις νοτιότερες Μεσογειακές χώρες.

Γενικά, οι απαιτήσεις σε νερό στη περιοχή της Μεσογείου αναμένεται να αυξηθούν τα επόμενα χρόνια, λόγω της αύξησης του πληθυσμού, της αναβάθμισης του βιοτικού επιπέδου και της αύξησης του τουρισμού.

Στη περιοχή της Μεσογείου, όλοι οι τομείς είναι υπεύθυνοι για τη ρύπανση του νερού καθώς και για την μείωση των υδατικών αποθεμάτων. Η πλειοψηφία του πληθυσμού της Μεσογείου έχει πρόσβαση σε επαρκείς ποσότητες νερού και διαθέτει σε υγιεινές συνθήκες, από την άλλη όμως υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης κυρίως στην Τουρκία και στο Μαρόκο, όπου μόνο το 62% των νοικοκυριών έχουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό και τουαλέτες αντίστοιχα.

Δείτε τις NOSTRUM-DSS Meta-guidelines

→ <http://www.nostrum-dss.eu>

- Δείτε κλειδί: Ανάλυση προβλήματος

Κυριότερες αδυναμίες

Στις περισσότερες χώρες, η διάθεση του νερού συντονίζεται από την Κυβέρνηση και τις Κρατικές Υπηρεσίες. Παρόλα αυτά, συχνά νομοθεσία που να διέπει τη διάθεση του νερού είτε δεν υπάρχει, είτε εφαρμόζεται ανεπαρκώς κυρίως λόγω έλλειψης επιβολής μέτρων, της ανεπάρκειας των μέσων (ανθρώπινων, δομικών, οικονομικών) και της αντικανότητας ή της βραδύτητας της εφαρμογής των διαδικασιών. Η επικάλυψη της δικαιοδοσίας μεταξύ των διαφόρων τμημάτων αποτελεί επίσης αδυναμία στο σύστημα διάθεσης του νερού.

Δείτε το έντυπο NOSTRUM-DSS για τη διαχείριση υδάτινων πόρων στη Μεσόγειο

Εμπειρίες από τις υποθέσεις αναλύσεων του Nostrum-DSS

Αλγερία

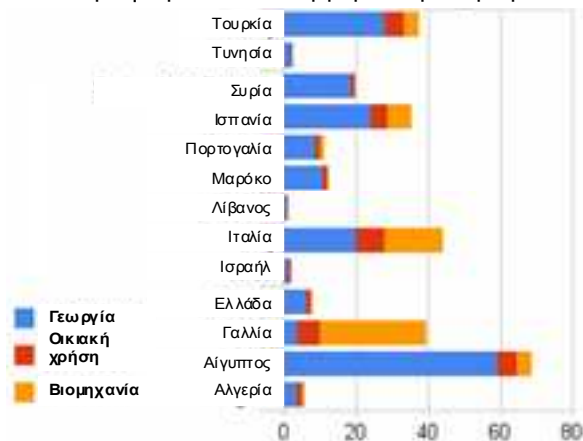
Στη περιοχή *Great Sebkhia* στο *Οράν*, οι συγκρούσεις για τη χρήση του νερού είναι αντιπροσωπευτικές των διαφορετικών ενδιαφερόντων της περιοχής: οικονομική ανάπτυξη στο βόρειο μέρος και παραδοσιακή γεωργία στο νότιο.

Τυνησία

Στην πεδιάδα *Djerffara*, οι νομικές αποφάσεις για τη χρήση των υπόγειων νερών δεν εφαρμόζονται αποτελεσματικά λόγω των αντιφάσεων τους με το παραδοσιακό σχέδιο δικαιωμάτων νερού.

Χρήση νερού ανά τομέα

Απόσυρση νερού σε εκατομμύρια κυβικά μέτρα ανά χρόνο

Πηγή : FAO Aquastat

Για να δείτε πώς το DDS μπορεί να υποστηρίξει τις αρχές στις οποίες στηρίζεται η Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Υδάτινων Πόρων δείτε τις **NOSTRUM-DSS Μετα-οδηγίες**

→ | <http://www.nostrum-dss.eu>

Home » Final products » Policy support » Meta-guidelines

- Λέξη κλειδί: Πολιτικά όργανα ύδατος
- Λέξεις κλειδιά: Ενέργειες και έλεγχος, πολιτική, εφαρμογή σχεδίων, νομικό πλαίσιο, θεσμικό πλαίσιο
- Λέξη κλειδί: Έννοια IWRM και αρχές

Οδηγίες

Μερικές συστάσεις:

- Απαιτείται ένα περιεκτικό πρόγραμμα ελέγχου που να στοχεύει σε όλους τους τομείς, αλλά με ύψιστη προτεραιότητα τους καταναλωτές νερού στο τουριστικό και βιομηχανικό τομέα. Στη συνέχεια, η ανάπτυξη ή/και η αύξηση των έγκυρων ηλεκτρονικών βάσεων για τη διαχείριση δεξαμενών και υδροφορέων πρέπει να πραγματοποιείται κάτω από τον αυστηρό συντονισμό των αρμόδιων υπηρεσιών σε εθνικό επίπεδο.
- Η εφαρμογή ενός εντατικού και αυστηρού προγράμματος συντήρησης για τις περισσότερες βόρειες χώρες (δηλ. ανίχνευση διαρροών, νέοι σωλήνες μετρητές, κ.λπ.) για να αντιμετωπίσει το διαδεδομένο πρόβλημα των διαρροών που έχει επιπτώσεις στο σύστημα διανομής νερού.
- Η καθιέρωση του απαραίτητου νομικού, θεσμικού και οικονομικού πλαισίου για όλες τις πιο πάνω ενέργειες στο πνεύμα του WFD που ήδη υιοθετήθηκε στο βόρειο μέρος της περιοχής να διαδοθεί και στο νότιο.

Η βελτίωση στη λήψη αποφάσεων μέσω των λιγότερο συγκεντρωτικών διαδικασιών και η ανάπτυξη και η χρήση του DSS πρέπει να αναγνωριστούν.

Βελτίωση της εφαρμογής των εργαλείων DSS

Τα εργαλεία DDS δεν έχουν προσελκύσει ακόμα τις Αρχές Διαχείρισης Νερού για να υποστηρίξουν την εφαρμογή των ολοκληρωμένων πρακτικών διαχείρισης του νερού.

- Αυτή η απροθυμία είναι βασισμένη στο γεγονός ότι οι ιθύνοντες δεν είναι πάντοτε πεπεισμένοι για το σκοπό που εξυπηρετείται από αυτά τα εργαλεία, τη χρησιμότητα και τα πλεονεκτήματά τους και προτιμούν τους παραδοσιακούς τρόπους για τη λήψη αποφάσεων.
- Επιπλέον και υπάρχει μια αυξανόμενη τάση στην άμεξη συμμετεχόντων στη λήψη αποφάσεων, το βάρος και οι ενέργειές τους είναι αδύνατα έναντι των βασικών υπεύθυνων για τη λήψη αποφάσεων που γενικά ομιλούντες εξακολουθούν ακόμα να προτιμούν να έχουν τον πλήρη έλεγχο αυτής της διαδικασίας.

Παρά την ύπαρξη πολλών επιστημονικών μελετών, η ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα σπάνια εμπλέκεται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Αυτό το θέμα είναι ακόμα σοβαρότερο λαμβάνοντας υπόψη την μεγάλη ανάγκη για ειδικούς και την έλλειψη πείρας που είναι στην πραγματικότητα περιοριστικοί παράγοντες στην εφαρμογή των εργαλείων DDS για τη διαχείριση των Υδάτινων πόρων.

Για να δείτε επιτυχημένα παραδείγματα εφαρμογών ανατρέξτε στα άλλα έντυπα **NOSTRUM-DSS** :

→ | <http://www.nostrum-dss.eu>

Home » Final products » Policy support » Policy leaflets

- NOSTRUM-DSS leaflet on Public Participation
- NOSTRUM-DSS leaflet on DSS implementation

Για να δείτε πώς να γεφυρώσετε τις διαφορές επιστήμης και πολιτικής δείτε τη **NOSTRUM-DSS τελική δήλωση**:

→ | <http://www.nostrum-dss.eu>

Home » Final products » Final declaration

